यूपवत्कुशतरुणम् ॥१०॥ ओषधऽइत्यनेन मन्त्रेण (४.१ ५.४२) दर्भतृणमन्तर्दधाति (५.२.१५ ६.१.१२) · सूक्ष्मं कुशाग्रं दर्भतरुणकमिति हरिस्वामिनः ।

क्षुरेण चाभिनिधाय छित्त्वोदपात्रे प्रास्यति ॥११॥ चकारेण यूपवदित्यनुकृष्यते (६.१.१२) यूपवदेव स्वधितऽइति (४.१ ५.४२) मन्त्रेण क्षुरेणाभिनिधाय क्षुरधारामन्तर्हिततृणस्योपरि निधाय छित्त्वा सतृणान्केशानुदपात्रे प्रास्यति संनिधौ स्थापिते पूर्णपात्रादौ सोदके ।

एवमुत्तरं तूष्णीम् ॥१२॥ एवमेव तूष्णीमुत्तरं गोदानं संस्करोति ।

नापिताय क्षुरं प्रयच्छति ॥१३॥ अध्वर्युः ।

तेन केशश्मश्रु वपति ॥१४॥ स नापितः तेनाध्वर्युणार्पितेन क्षुरेण केश्मश्रु मुण्डयति · श्मश्रुशब्देन मुखक्षानि लोमान्यभिधीयन्ते भ्रूचक्षुषां रोमाणि वर्जयित्वा · आप° उत्तरेण बर्हिः प्राग्वंशे परिस्थिते यजमानः केशश्मश्रु वापयतऽउपपक्षावग्रेऽथ श्मश्रूण्यथ केशानपि वा श्मश्रूण्युपपक्षावथ केशानाप उन्दन्त्विति दक्षिणं गोदानमुनत्त्योषधे त्रायस्वैनमिति प्रागग्रं दर्भमन्तर्धायेति · मानवे न कक्षाविति · तथा लोहितमनभिगमयन्नौदुम्बरेण दन्तान्धावेतेति ।

आपोऽअस्मानिति (४.२) स्नात्वोदिदाभ्य इत्युत्क्रामत्युत्तरपूर्वार्धम् (४.२) ॥१५॥ दृष्टार्थत्वाच्चोदकुम्भोदकेनैव स्नानमिति कर्कः । आप° स्थावरास्वप्सु स्नाति शङ्खिनीषु वक्रिनीषु लोमशे तीर्थे कुण्डे हिरण्यमवधाय तस्मिन्स्नातीति वाजसनेयकमिति · मानवे च तीर्थेनावगाह्य सावकासु हिरण्यवर्णाः शुचय इति स्थावरासु स्नात्वानूपस्रक्षमाचम्योदिदाभ्यः शुचिरापूत एमीत्युत्क्रामति · काठके च तीर्थेनावसृप्य शं नय इति[1] स्नात्वोदिदाभ्य इत्युत्क्रम्येति · अतस्तडागादिस्थास्वेवापोऽअस्मानिति मन्त्रेण स्नानम् उदिदाभ्य इति मन्त्रेण जलमध्यादुत्तरपूर्वार्धऽउत्क्रमणं निःसरणमिति युक्तम् · न तु कुम्भोदकेन स्नानम् अविधानात् उदिदाभ्य इति मन्त्रलिङ्गविधानाच्च · आभ्योऽद्भ्यः सकाशात् शुचिः पूतः सन्नुदेमि उत्क्रमामि उद्गच्छामीति मन्त्रार्थः स च कुम्भोदकेन स्नाने कृते विरुध्यते · उदकुम्भनिधानं तु तत्रादृष्टार्थम् सोमक्रयवत् ।

---

१) ? शं भय B. शं नय A.